

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ОРЛОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ORLOV v. UKRAINE)**

(Заява № 5842/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

15 грудня 2011 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Орлов проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Боштьян М. Зупанчич (*Bostjan M. Zupancic*), Голова,

Енн Пауер-Форд (*Ann Power-Forde*),

Ангеліка Нуссбергер (*Angelika Nußberger*), судді,

та Стівен Філліпс (*Stephen Phillips*), заступник Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 22 листопада 2011 року виносить таке рішення, що було ухвалене в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу розпочато за заявою (№ 5842/05), яку 7 лютого 2005 року подав до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянин Польщі пан Олександр Олександрович Орлов (далі — заявник).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляли його Уповноважені — пан Юрій Зайцев та пані Валерія Лутковська з Міністерства юстиції.

3. 27 квітня 2010 року Суд оголосив заяву частково неприйнятною та вирішив повідомити Уряд про скарги стосовно тривалості провадження.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1954 році та проживає у м. Одесі.

5. 13 квітня 2000 року міліція затримала його за підозрою у незаконному зберіганні наркотичних засобів. 19 квітня 2000 року заявник був звільнений з-під варти. Протягом подальшого кримінального провадження він залишався під підпискою про невийзд.

6. 1 вересня 2000 року, після закінчення досудового слідства справу було передано до Жовтневого районного суду м. Одеси, який 31 січня 2003 року виправдав заявника за недоведеністю його вини у вчиненні злочину. 22 квітня 2003 року апеляційний суд Одеської області (далі — апеляційний суд) скасував вищезазначений вирок у зв'язку з процесуальними порушеннями та повернув справу на новий судовий розгляд.

7. Між 22 січня та 15 грудня 2004 року провадження було зупинене, оскільки заявник переховувався та місце його перебування було невідоме.

8. 13 квітня 2006 року Приморський районний суд м. Одеси (далі — Приморський суд), до якого було передано справу, визнав заявника винним по всіх пунктах обвинувачення та призначив йому покарання у вигляді позбавлення волі строком на один рік та звільнив його від відбування покарання у зв'язку зі спливом строку давності притягнення до кримінальної відповідальності. 20 червня 2006 року апеляційний суд скасував зазначений вирок у зв'язку з процесуальними порушеннями та передав справу на новий судовий розгляд.

9. 12 червня 2007 року Приморський суд закрит кримінальну справу щодо заявника у зв'язку зі спливом строку давності притягнення до кримінальної відповідальності. 18 вересня 2007 року апеляційний суд скасував вищезазначене рішення у зв'язку з процесуальними порушеннями та передав справу на новий судовий розгляд. Провадження знову здійснювалося у Приморському суді.

10. Протягом провадження п'ятдесят вісім засідань було відкладено у зв'язку з неявкою заявника, його захисника та свідків або за клопотанням заявника чи його захисника. Ці затримки, пов'язані із заявником, подовжили провадження приблизно на три роки та вісім місяців. Сім засідань було відкладено у зв'язку з відсутністю суддів. Вісімнадцять засідань було відкладено у зв'язку з неявкою свідків, до яких суди неодноразово застосовували примусовий привід. Двадцять сім засідань були відкладені у зв'язку з неявкою перекладача польської мови, на присутності якого наполягав заявник, незважаючи на те, що суди встановили, що заявник вільно володів мовою, якою здійснювалося провадження. Було призначено проведення трьох експертиз, та вони тривали приблизно два місяці.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

11. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження була несумісною з вимогою щодо «розумного строку», передбаченою у пункті 1 статті 6 Конвенції, в якому йдеться про таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який ... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення».

12. Уряд заперечував цей аргумент, зазначаючи, що справа була складною та що заявник значною мірою вплинув на тривалість провадження.

13. Період, який має братися до уваги, розпочався 13 квітня 2000 року та все ще не завершився. Отже, провадження триває одинадцять років і п'ять місяців у двох судових інстанціях.

А. Прийнятність

14. Суд зазначає, що скарга заявника не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Крім того, Суд зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

15. Суд повторює, що розумність тривалості провадження повинна визначатися з огляду на обставини справи з урахуванням її складності, поведінки заявника та відповідних органів (див., наприклад, рішення у справі *«Пелісьє та Сассі проти Франції» (Pelissier and Sassi v. France)* [ВП], заява № 25444/94, п. 67, ЕCHR 1999-II). Суд також нагадує про те, що обвинувачений у кримінальному провадженні повинен мати право на розгляд його справи з належною ретельністю, особливо враховуючи будь-які обмеження свободи, застосовані до закінчення провадження (див., наприклад, рішення від 26 травня 2011 року у справі *«Дорошенко проти України» (Doroshenko v. Ukraine)*, заява № 1328/04, п. 41).

16. Звертаючись до обставин цієї справи, Суд вважає, що предмет кримінального провадження не був складним. Що стосується поведінки заявника, Суд погоджується з Урядом у тому, що заявник затримав провадження (див. вище пункти 7 і 10). Проте ці затримки самі по собі не пояснюють загальної тривалості провадження, яке все ще триває, у порівняно простій справі. Зокрема, щодо поведінки відповідних органів Суд зазначає про три повернення справи на новий судовий розгляд (див. пункти 6, 8 і 9 вище), строк розгляду справи у Приморському суді (див. вище пункт 9) та численні відкладення засідань у зв'язку з відсутністю суддів, неявкою свідків і перекладача (див. вище пункт 10). Щодо відкладення засідань у зв'язку з неявкою свідків Суд зауважує, що навіть якщо суди неодноразово застосовували примусовий привід зазначених свідків, вони також мали у своєму розпорядженні інші ефективні механізми забезпечення явки зазначених осіб, включаючи притягнення до адміністративної відповідальності (див. рішення від 4 квітня 2006 року у справі *«Кобцев проти України» (Kobtsev v. Ukraine)*, заява № 7324/02, п. 31). Уряд не пояснив, чи розглядали суди будь-коли можливість застосування зазначених заходів. Застосовані примусові приводи також, як видається, не мали будь-якого результату (див. вищезазначене

рішення у справі «Кобцев проти України» (*Kobtsev v. Ukraine*), п. 71). Що стосується відкладення засідань у зв'язку з неявкою перекладача, Суд зазначає, що зазначені відкладення мали місце, незважаючи на те, що національні суди встановили, що заявник вільно володів мовою, якою велось провадження. Уряд не пояснив необхідності таких відкладень. Отже, Суд доходить висновку, що головна відповідальність за тривалість провадження покладається на державу.

17. Суд неодноразово констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, в яких підіймаються питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див. вищезазначене рішення у справі «Пелісьє та Сассі проти Франції» (*Pelissier and Sassi v. France*)).

18. Розглянувши усі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту або аргументу, здатних переконати його дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на свою практику із зазначеного питання, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку». Відповідно було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

19. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода, судові та інші витрати

20. Заявник вимагав 3000 євро відшкодування моральної шкоди. Він не надав жодних вимог щодо судових та інших витрат.

21. Уряд заперечив щодо вимоги з приводу відшкодування моральної шкоди.

22. Суд вважає, що заявник зазнав моральної шкоди внаслідок тривалості кримінального провадження. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує йому суму, що вимагається, у повному обсязі.

B. Пеня

23. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* решту скарг у заяві прийнятними.
2. *Постановляє*, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.
3. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач має виплатити заявнику 3000 (три тисячі) євро відшкодування моральної шкоди разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватися; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.
4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 15 грудня 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(*Stephen Phillips*)
Заступник Секретаря

Боштьян М. ЗУПАНЧІЧ
(*Bostjan M. Zupancic*)
Голова